

27 січня 2025

Шановний Президенте Трампе,

Від імені членів та прихильників Amnesty International у США та Україні ми закликаємо Вашу адміністрацію захищати права людини в Україні та приділяти їм першочергову увагу. Протягом майже трьох років цивільні в Україні платять надзвичайно високу ціну через повномасштабну загарбницьку війну Росії. Тисячі і тисячі цивільних осіб загинули внаслідок війни, мільйони були змушені покинути свої домівки. Безліч людей стали свідками руйнування своїх громад і втратили нормальне життя. Протягом більше ніж десятиліття жителі окупованого Криму - невід'ємної частини України - та окупованих східних регіонів України стикаються з серйозними порушеннями своїх прав.

Притримуючись наступних принципів, Сполучені Штати зможуть полегшити страждання та побудувати основу для мирного і справедливого майбутнього України та більш стабільного регіону.

1. Росія мусить припинити загарбницьку війну проти України. Вторгнення Росії в Україну є очевидним порушенням Статуту ООН, який забороняє використання сили проти територіальної цілісності чи політичної незалежності будь-якої держави, і є актом агресії, що є злочином згідно з міжнародним правом. Сполучені Штати повинні й надалі засуджувати російську агресію проти України.

2. З цивільними ув'язненими та військовополоненими необхідно поводитися відповідно до міжнародного права. Цивільних ув'язнених і дітей, яких примусово перемістили, затримали чи переселили, необхідно терміново звільнити, дозволити їм безпечно і добровільно повернутися до своїх домівок або вільно обраних місць. Усі військовополонені, які є важкопораненими чи вважкохворими, чи чие ментальне або фізичне здоров'я під загрозою через полон, мають бути репатрійовані в Україну чи розміщені в нейтральній країні, як це гарантовано Третьою Женевською конвенцією. Усі полонені, які перебувають у небезпеці через нелюдські умови утримання, повинні бути звільнені згідно з цією ж конвенцією, а ті, що залишаються в полоні, повинні мати право на гуманне поводження, належні умови розміщення, достатню кількість та якість харчування, медичну допомогу, право на листування і отримання посилок. Численні звіти свідчать, що російська влада систематично піддає українських військовополонених тортурам та жорстокому поводженню. Сполучені Штати повинні активно виступати за безперешкодний доступ незалежних гуманітарних організацій, які працюють у Росії та на окупованих територіях України для моніторингу поводження з цивільними ув'язненими та військовополоненими.

3. Економічна та гуманітарна допомога Україні повинна бути збережена та її мають отримувати вразливі групи, включно з дітьми, літніми людьми та корінними народами. Вся допомога на відновлення та реконструкцію має бути спрямована на задоволення потреб найвразливіших цивільних осіб. Це включає дітей, які стали жертвами численних невивіркових і в деяких випадках, ймовірно, цілеспрямованих атак із застосуванням вибухових засобів, як, наприклад, атака на пологовий будинок і драмтеатр у Маріуполі¹, задокументована Amnesty International у червні 2022 року. Російська агресія також позбавила дітей їхнього права на освіту², і деякі батьки в окупованих районах змушені переховувати своїх дітей, щоб уникнути їхнього потрапляння до закладів “перенавчання”, усиновлення в Росії або примусового зарахування до шкіл, де освітній процес іде за російською програмою. Тим часом літні люди зазнали значно більшої кількості смертей і травм під час конфлікту, а також стикаються з труднощами під час переміщення, намагаючись отримати житло, соціальні послуги та медичну допомогу на рівних умовах з іншими. У окупованому Криму³ Росія систематично порушує, обмежує або забороняє використання української та кримськотатарської мов, пригнічує релігійні та культурні практики, що не відповідають стандартам, затвердженим Москвою, а також примусово переміщує українських жителів з Криму, уможливлючи переселення на їхнє місце російських цивільних. Вся допомога, яка надається Україні до чи в рамках угоди між Україною та Росією, повинна бути спрямована на дітей, літніх людей і корінні народи, які найбільше постраждали від актів агресії Росії. Цей підхід відповідає політиці США, передбаченій Законом про жінок, мир та безпеку⁴, який Ви підписали в 2017 році. Розділ 7 цього закону підкреслює важливість консультування з маргіналізованими групами щодо зусиль США з вирішення насильницьких конфліктів.

4. Цивільним особам, які тікають від війни, повинні бути гарантовані притулок та захист. Понад 6,8 мільйонів людей⁵, які проживали в Україні, змушені були покинути свої домівки, шукаючи безпеки переважно в європейських країнах. Сполучені Штати повинні надати матеріальну підтримку країнам, які прийняли найбільшу кількість цивільних осіб, що втекли від війни. США також повинні зберегти та розширити статус тимчасового захисту для порівняно невеликої кількості українців, які втекли від війни до США. Це дозволить цим цивільним залишатися під захистом США до досягнення справедливого і сталого миру та до

¹ <https://www.amnesty.org/en/documents/eur50/5713/2022/en/>

² <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/12/ukraine-russia-childrens-futures-under-attack-as-russian-aggression-in-ukraine-continues-to-restrict-schooling/>

³ <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/03/russia-ukraine-a-decade-of-suppressing-non-russian-identities-in-occupied-crimea/>

⁴ <https://www.congress.gov/115/statute/STATUTE-131/STATUTE-131-Pg1202.pdf>

⁵ <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>

тих пір, поки умови не дозволять їхнє безпечне та добровільне повернення додому.

5. Усі відповідальні за порушення прав людини та воєнні злочини, скоєні протягом усього конфлікту, включаючи високопосадовців, повинні бути притягнуті до відповідальності. З початку російської окупації Криму в 2014 році Amnesty International задокументувала численні звірства, включно з цілеспрямованими атаками проти цивільних осіб і критичної цивільної інфраструктури, насильницькі зникнення, позасудові страти, катування, незаконне позбавлення волі, примусове переміщення цивільних осіб та насильство над військовополоненими. Сполучені Штати повинні вимагати притягнення до відповідальності за воєнні злочини та всі порушення міжнародного права, а також за порушення прав людини, скоєні з початку військового вторгнення Росії в 2014 році. США не повинні заважати процесу притягнення до відповідальності, який реалізують міжнародні інституції, і повинні утримуватися від будь-яких кроків, спрямованих проти Міжнародного кримінального суду.

6. Україна має отримувати стабільну міжнародну допомогу для розмінування та ліквідації вибухонебезпечних залишків війни. Протипіхотні міни продовжують становити смертельну загрозу для цивільних осіб в Україні. У 2023 році в Україні було зафіксовано⁶ 580 випадків загибелі та травмування від мін, що є одним з найвищих показників у світі. Дані, зібрані гуманітарними організаціями, які займаються розмінуванням в Україні, свідчать, що більшість постраждалих стали жертвами протипіхотних мін, які є неконтрольованими засобами, і тому заборонені міжнародним гуманітарним правом. Подібно до цього, касетні боеприпаси, які використовувалися обома сторонами конфлікту, містять елементи, що можуть не вибухнути при першому ударі, залишаючи нерозірвані боеприпаси, які можуть невибірково ранили та вбивати протягом років⁷, поки їх не знешкодять та не знищать. Сполучені Штати мають моральну відповідальність продовжувати своє довгострокове і стабільне фінансування програм з розмінування всіх видів вибухонебезпечних залишків. Це дасть змогу українцям та українкам безпечно використовувати свої землі, зокрема сільськогосподарські угіддя, які є надзвичайно важливими для економіки України, без страху важких травм або смерті.

Пане Президенте, Ваша адміністрація має можливість і моральну відповідальність спрямувати Україну на шлях до більш справедливого і мирного майбутнього.

⁶ <https://backend.icblcmc.org/assets/reports/Landmine-Monitors/LMM2024/Downloads/Landmine-Monitor-2024-Final-Web.pdf>

⁷ <http://www.noclusterbombs.org/news/2024/10/17/seventh-u.s.-transfer-of-banned-cluster-munitions-condemned/>

Українці та українки зазнають величезних страждань, але також демонструють неймовірну стійкість і бажання використовувати підтримку та безпечний прихисток, надані Сполученими Штатами і іншими партнерами, щоб відновити свої життя та життя громад. Ми закликаємо вас скористатися цією можливістю, щоб підтримати їх і зробити аби на порядку денному стосовно України права людини були на першому місці.

З повагою,

Пол О'Браєн
Виконавчий директор
Amnesty International USA

Вероніка Вельч
Виконавча директорка
Amnesty International Україна

Копія:

Марко Рубіо, державний секретар
Майк Волц, радник з національної безпеки
Сенатор Джеймс Ріш, голова Комітету закордонних справ Сенату
Сенатор Джин Шагін, заступник голови Комітету закордонних справ Сенату
Брайан Маст, голова Комітету закордонних справ Палати представників
Грегорі Мікс, заступник голови Комітету закордонних справ Палати представників